

Тема: «Злочин і кара».

Методи і прийоми: метод дослідження, пошук досконалості, історична довідка, учнівська презентація, прийоми «практичне право», «мої права», «юридичний аукціон», «світлофор».

Мета:

Навчальна:

- Узагальнити і систематизувати знання учнів з теми «Кримінальна відповідальність неповнолітніх»;

Розвиваюча:

- розвивати знання про відповідальність своїх дій у житті і уміння брати приклад з хорошої поведінки підлітків;
- відстоювати власну думку;
- аргументовано доводити правильність своєї позиції;
- формувати правову культуру серед учнів;

Виховна:

- виховувати в учнів інтерес до правових знань і почуття відповідальності за свої дії.

Оснащення заходу: мультимедійна дошка, проектор, комп'ютер, стінгазети на правову тематику, презентація учнівського.

Міжпредметні зв'язки: історія, географія.

Епіграф:

«Закон суворий, але це закон»

2. Мета методичної розробки

Сучасне життя потребує активної творчої особистості, сформувати яку можна лише впровадженням у педагогічну практику сучасних методів навчання й виховання учнів.

Високі моральні принципи, естетичні смаки, політична культура молоді людини формуються в нурозривному зв'язку з оволодіннями необхідним обсягом правових знань і юридичних норм. Виходячи з конституційних положень молодь повинна чітко усвідомлювати як власні права і свободи, так і обов'язки перед суспільством, володіти правовою свідомістю, правовою культурою. Одним з найоптимальніших шляхів правової свідомості та правової культури є засвоєння основ правознавства в навчальному процесі. У процесі роботи послідовно акцентується увага на формування системи правових поглядів і переконань учнів. Важливою умовою успіху засвоєння учнями знань з правознавства є надання учням можливості висловлювання своїх думок.

Викладач ставить за мету щоб ліцеїсти не просто запам'ятовували навчальний матеріал, а запитували, досліджували, творили, вирішували, бо саме на активних заняттях учні засвоюють матеріал найбільш повно й з користю для себе.

Формування комунікативної компетенції учнів – одне з першочергових завдань при вивченні правознавства. Викладач ставить перед собою такі завдання:

- розвиток розумових здібностей особистості та творчого оволодіння знаннями, навичками, уміннями;
- формування досвіду творчої діяльності учнів;
- формування в самореалізації та самодосконаленні;
- виховання свідомої особистості з громадянською позицією, готової до конкретного вибору свого місця в житті.

Дана методична розробка пропонує проведення виховного заходу у формі турніру із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій. Учні повторюють та закріплюють знання в ігровій формі по темі «Злочини і правопорушення неповнолітніх і відповідальність». Тому викладач вважає головним завданням формування комунікативних компетенцій. З цією метою при проведенні даного заходу доцільним буде використання таких методів та прийомів, як: робота творчими групами, «упізнай термін», практичне право, мої права, презентація учнівського проекту, тому що саме вони вимагають від учнів вміння досліджувати, обговорювати, створювати власні висловлювання. Ігрові навчальні технології сприяють розвитку, ініціативи, пізнавальної активності, самостійності, творчості. Ігрові форми застосовують під час перевірки результатів навчання, закріплення навичок, формування вмінь. Проведення такого виховного заходу робить процес навчання інтенсивним, оскільки він створює атмосферу змагання, виховує вміння співпрацювати, допомагає розкрити особисті здібності.

Організовуючи учнів груп в команди викладач піклується про однорідність команд за статевими та психологічними ознаками. Етапами ігрового турніру з правознавства можуть бути: вступне слово викладача, де проголошується тема, порядок проведення турніру, команди, журі. Члени журі і викладач тактовно висловлюють свої думки після кожного конкурсу.

Виховний захід у формі турніру дає можливість формувати навички звязного мовлення учнів, вміння дотримуватися норм етикету в командному спілкуванні. Залучення учнів до спільної праці з ровесниками допомагає зрозуміння необхідності дотримуватися загальноприйнятих норм, правил взаємодії, сприяє розвитку комунікативних умінь.

3. Методика проведення виховного заходу – турніру.

Організаційний момент.

Викладач перевіряє підготовку аудиторії та навчальної групи до уроку, зовнішній вигляд учнів, відмічає відсутніх на уроці, відповідає на запитання учнів стосовно підготовки до уроку.

При цьому необхідно виховувати в присутніх навички швидко змінювати ситуацію та переходити до робочої частини уроку. Цей момент дуже важливий тому, що продуктивний початок уроку багато в чому забезпечує його подальший хід.

Мотивація навчальної і позакласної діяльності учнів.

Мета цього етапу – сфокусувати увагу учнів на проблемі і викликати інтерес до обговорення теми. Це своєрідна психологічна пауза, яка дає учням можливість усвідомити, що вони почнуть зараз вивчати. Мотивація готує учнів до сприйняття теми, налаштовує їх на розв'язання нових проблем.

Вступне слово викладача

Кожна людина живе за законами своєї держави. Ми – за законами України. Деякі громадяни здійснюють вчинки, якими порушуються приписи діючого права. Такі вчинки звуться «правопорушеннями».

Злочин і кара – досить актуальна тема. У вашому віці ви особливо цікавитесь, які права дає вам закон, як слід діяти в тих чи інших випадках тощо. Гете писав: «Поведінка – це дзеркало, у якому кожен показує своє обличчя». Давайте й ми спробуємо розгледіти себе у дзеркалі своїх дій і вчинків.

Людина – складний, таємний, багатогранний світ. Її серце – вмістилище Всесвіту, зосередження емоційної енергії й сукупність ставлень до дійсності. Хто я? навіщо прийшов(шла) у цей світ? Чи правильно чиню? Здавалося б, це прості запитання, але дати відповідь на них важко.

Можна по-різному визначити мету свого існування, але її треба мати – інакше то буде не життя. Сьогодні ми розмовляємо про підступних ворогів підлітка: тютюн, алкоголь, наркоманію, крадіжки, хуліганство. І ми визначимо, що таке шкідливі звички – хвороба чи щось інше?

Звичка – це певна дія, яка набута людиною у процесі життя. Але звичка може перерости у хворобу, яка може мати різні наслідки. Людина має контролювати свої вчинки. Що таке вчинок? Вчинок є одиничним, відносно завершеним актом поведінки. Він

реалізує моральну спрямованість поведінки. Розглянемо конкретні вчинки і спробуємо їх проаналізувати. Найпоширенішим серед підлітків є тютюнокуріння.

1-й учень: Звичкою тютюнокуріння захоплюються не лише підлітки, а й діти 9-ти років. Як одні, так й інші навіть не усвідомлюють, що завдають шкоди своєму організмові, а звідси виникають такі захворювання як рак горла, легень.

Куріння переслідувалося в давні часи дуже суворо. В Англії курців страчували, у Туреччині їх саджали на палю, в Італії Римський Папа відлучав курців від церкви. У Росії цар Олексій Романов заборонив увіз тютюну, а курців карали батогам. Тютюн – трав'яниста рослина сімейства пасльонових. Є приблизно 60 видів тютюну. Із нього виготовляють хімічний продукт – нікотін сульфат, який використовують у сільському господарстві для захисту рослин від шкідників. Понад 80% випадків захворювання раком легень припадає на долю курців-підлітків. На Русі курців засуджували до страти, та ми живемо у 21-му столітті, не слід судити одне одного, а слід допомагати, підтримувати. Тому треба розтлумачувати, що куріння – погана звичка.

Розглянемо згубну звичку пияцтва та алкоголізм.

2-ий учень: Пияцтво – велика загальна біда. За даними вчених перше знайомство з алкоголем, формування позитивного ставлення до його вживання у більшості випадків (60-82%) відбувається в сім'ї, у компанії. Як свідчать дослідження, неповнолітнім, щоб стати алкоголіком, достатньо вживати спиртні напої на менше 1-го разу на тиждень. Доза алкоголю може бути при цьому не велика: 100 г горілки або 200-250 г міцного вина чи склянка пива – але це згодом переросте у звичку. А що несе за собою ця звичка ми знаємо.

Алкоголізм – захворювання, причиною якого є вживання алкоголю. Алкоголік - хвора людина, що виявляє непереборну пристрасть до вживання алкоголю.

Історична довідка:

У Єгипті та Китаї алкоголь виготовляли і вживали як святковий і повсякденний напій. У стародавніх греків пили вино лише на свято Діоніса – бога вина. Від греків ,потім, виноробство прийшло і до римлян. Щоб випити келих вина був спеціальний ритуал.

У Росії цар Іван Грозний жорстоко карав тих, хто таємно займався виноробством і продавав горілку. Другий російський цар Олексій Михайлович 1652 року заборонив торгівлю горілкою по середах, п'ятницях і неділях, а також у різдвяний і петровський піст.

3- тій учень: У нашому світі є ще одна біда – наркоманія.

Наркотики – це речовини, пристрасть до вживання яких спричиняє психічні розлади та інші захворювання. Людина не усвідомлює свої дії, вона їх не контролює. Щоб дістати наркотики неповнолітній йде на злочин. Усі наркотики характеризуються руйнівним впливом на фізичний та психічний стан здоров'я. наркотичні речовини діють на нервову систему, викликають збудження, певні розлади, галюцинації. Сучасний стан наркотизації в Україні характеризуються постійним збільшенням груп підлітків 13-14 років залучених до вживання, зберігання і розповсюдження наркотиків. Особи, що вживають наркотики,

становлять вразливу до захворювань групу населення. Нерідко передозування або ж і тяжка залежність призводять до смерті.

Слово викладача: Повернімося до теми злочину. Стаття 7 КК України містить загальне визначення поняття «злочину», яке включає його соціальну ознаку – суспільну небезпечність та нормативну ознаку злочину – діяння, що передбачене кримінальним законом. Отже, поняття злочину включає в себе 4 ознаки: суспільну небезпечність, протиправність, вину та караність. Найнебезпечнішими злочинами серед неповнолітніх є крадіжка, хуліганство.

Хуліганство – це навмисні дії особи, що грубо порушує порядок і виражає явну неповагу до суспільства. Форми хуліганських дій: нецензурна лайка, бійки, безпричинні погрози, пошкодження майна. Міра покарання: до 1-го року або виправні роботи до 2-х років. А злісні хуліганства караються від 1-го до 5-ти років.

Максимальний строк позбавлення волі неповнолітніх згідно з діючим законодавством 10 років. Загальна межа віку з якого неповнолітній може бути притягнутий до кримінальної відповідальності – 16 років. Але за такі злочини як вбивство, умисне заподіяння тілесних ушкоджень, причинили розлад здоров'я, згвалтування, крадіжки, грабіж, розбій, злісне хуліганство кримінальна відповідальність настає в 14 років.

У Саудівській Аравії карають різками, а за неодноразові великі крадіжки відсікають кисть правої руки. За вбивство, розповсюдження наркотиків – винного може бути страчено відтинанням голови. В Ірані встановлено плату за «пролиту кров» 20 тисяч доларів. В Україна за скоєння крадіжки неповнолітній буде притягнутий до кримінальної відповідальності.

А зараз в ігровій формі ми виявимо ваш рівень знань з правознавства і визначимо кращого знавця права. Сьогодні, згадуючи проведені уроки ви продемонструєте, що ж саме ви вивчили і як вивчили.

ВИКЛАДАЧ знайомить учасників заходу з правилами проведення турніру.

Увесь час проведення турніру прошу зберігати тишу. Відповідати без підказок. Глядач, який зробив підказку позбавляється права участі у заході.

Питання до 1-го турніру «Далі, далі, далі» учасникам 1-ої команди:

- 1) основний документ громадянина (паспорт);
- 2) організована злочинність Сицилії (мафія);
- 3) звинувачував у суду (прокурор);
- 4) головний закон країни (конституція);
- 5) добровільне об'єднання громадян країни за певними політичними поглядами (партія);
- 6) найвищий законодавчий орган України (Верховна рада України);
- 7) рішення суду (вирок);
- 8) виборний законодавчий орган держави (парламент);

- 9) повноважний представник народу (депутат);
- 10) захисник у суді (адвокат).

Питання до 1-го турніру «Далі, далі, далі» учасникам 2-ої команди:

- 1) доказ того, що підозрюваний у скоєнні злочину був у цей час, зовсім в іншому місці (алібі);
- 2) він може бути цивільним, адміністративним, кримінальним (кодекс);
- 3) той, хто бачив злочин (свідок);
- 4) автор першої в історії українського народу конституція (Пилип Орлик);
- 5) грошове стягнення за рішенням суду (штраф);
- 6) платежі, що є обов'язковими для внесення в державний бюджет (податки);
- 7) державний озброєний орган виконавчої влади, який захищає життя, здоров'я, права і свободи громадян (міліція);
- 8) коли день юриста (8 жовтня);
- 9) як називаються особи, яким не виповнилося 18 років? (неповнолітні);
- 10) з якого віку можна брати участь у виборах? (18 років).

Питання до 2-го туру турніру «Юні правознавці»:

- 1) Двоє неповнолітніх проникли в чужий гараж і викрали автомобіль. Це безумовно злочин. Який? Адміністративний чи кримінальний? (кримінальний).
- 2) Учень 10-го класу займався продажем наркотичних речовин. Чи є це злочином і якщо це так, то як карається? (це один із найтяжчих злочинів. Карається тривалим позбавленням волі).
- 3) Група учнів зрубала в дендропарку ялинку. Як кваліфікується такий вчинок? (це адміністративний злочин. Карається штрафом).
- 4) Група хуліганів напала на учня. Обороняючись, учень вибив око нападнику. Яке покарання чекає на учня? (ніяке. Він дія в межах необхідної самооборони).
- 5) Неповнолітній відбирає у дітей гроші. Який це злочин? (кримінальний. Карається позбавленням волі).

Ігровий тайм-аут, питання до групи:

- Які права Попелюшки було порушено в казці «Попелюшка»?
- Хто скоїв найнебезпечніший злочин у казці «Колобок»?
- Хто здійснив правопорушення у казці Шарля Перо «Червоний капелюшок»?
-

Питання 3-го туру змагань «Юридичний аукціон»

- 1) метод за яким діяв знаменитий детектив Шерлок Холмс і хто автор цього твору? (метод - дедукції, автор – Артур Конан Доль);

2) чи є протизаконним вживання підлітками алкоголю, якщо їм це дозволяють батьки? (так: батьки в цьому випадку, можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності);

3) за які злочини кримінальної відповідальності підлягають особи віком до 16 років? Назвіть як мінімум 5. (вбивство, розбій, грабіж, злісне хуліганство, зґвалтування, посягання на життя працівника правоохоронних органів);

4) злочин проти довколишнього середовища, незаконне полювання. (браконьєрство).
Стартова – 3, остаточна – 9.

Конкурс «Мої права»:

За три хвилини назвати якнайбільше прав, які ви маєте.

Питання до учасників 4-го туру змагання «Практичне право»:

1) Під час суперечки з однокласником Лубенко Василь 17 років погрожував йому фізичним насильством. Міліціонер, який проходив поруч затримав Лубенка і доставив його у відділ міліції. Чи правомірні дії міліціонера? (так, погроза застосування фізичного насильства є проявом хуліганства, у якому може бути звинувачений Лубенко).

2) В суді громадянин Злотник звинувачується у скоєнні хуліганських дій по відношенню до потерпілого Солоного. Підсудному загрожує від 3 до 8 років ув'язнення в колонії посиленого режиму. Злотник просить суд пом'якшити вирок, мотивуючи це тим, що на час скоєння злочину від був у стані сильного алкогольного сп'яніння і не пам'ятав що коїть. Чи вплине цей аргумент на користь підсудного? (ні, навпаки злочин скоєний у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння карається ще суворіше).

3) Замість того, щоб піти до школи учень 7 класу Іванюк пішов на територію місцевого сільхозпідприємства і пошкодив там 2 редукторні двигуни, з метою заволодіння кольоровим металом з наявних двигунів. Хто понесе відповідальність за це правопорушення? А) педагогічний колектив школи; б) директор школи і класний керівник; В) батьки Іванюка; г) сам Іванюк. (батьки Іванюка. До 14 років несуть відповідальність батьки).

4) Громадянин Степанов 13 років був затриманий за те, що побив вуличні ліхтарі і 2 віконних скла по вул. Перемоги. Чи буде Степанов притягнутий до кримінальної відповідальності? (ні, кримінальна відповідальність настає з 14 років, а йому на момент скоєння злочину було лише 13, тому він може притягуватися лише за адміністративним кодексом).

Питання до учасників фіналу, конкурс «Світлофор»:

1) Конвенція про права дитини – основний документ держави.

2) Браконьєрство – злочин проти навколишнього середовища.

- 3) Державний прапор України – жовто-синього кольору;
- 4) Вірш Шевченка «Реве та стогне Дніпр широкий» було покладено в основу тексту Державного гімну України.

Підбиття підсумків виховного заходу і визначення переможця.

Перелік використаної літератури:

1. Кримінальний кодекс України;
2. Науково-методичний журнал «Історія та правознавство» № 13, травень 2011р.;
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології, академ. видав. 2004р.;
4. Журнал «Позакласний час», видав. «Київська правда», 2010 р.